

Antonio ellen s ennek megsemmisítésére célzó indulatát csak addig nyomja vissza, míg tette föl nem léptetheti. Hanem ezen elfojtott gyűlöletnek látszania kell. A ki nem törhetés gyötrő lángja lobogjon a szemekben és az egész tekinteten s a hang éreztesse, mily küzdelembe kerül az indulatot féken tartani. Azért a torzsalkodó ember hangja, erejében és szabadságában meg van törve, szándékosan eltompítva. A titkon gyűlölködő ember kedélye olyan, mint a vulkán gyomra, mely tűzanyagát a végső kitörésre gyűjti össze; míg végre a sokáig visszafojtott bőszerű indulat kirohanásával az embert eddigi láncaitól felszabadítani látszik. Minél tovább volt a lázongó dűh visszafojtva s minél inkább gyötörte az embert: annál irtózatosabb annak kitörése. Azonban ilyenkor az indulat túlzását józan eszmélet fegyelmezza; csak e magas fegyelem óvja meg a színészt a természetesség durva túlcsepontosságaitól. A gyűlölség, a szétrombolás és megsemmisítés gondolatával táplálkozik. E táp azonban nemcsak ki nem elégíti a gyűlölködő lelket, hanem szükségének érzetét csak sokszorozza. Innen van a gyűlölködőnek boldogtalansága. Mert ő, dacára tevékenységének, magát örökké gátolva, korlátozva érzi. Ő soha sem juthat elégtételséghez, melyet a lélek teljes szabadsága, és az érzésnek teljes nyíltsága élvez. Megelégedést ő csak akkor érez, ha győzött s a bosszúvágy azonnal kiábrándul, mihelyt ki van elégítve. Minél nagyobb a gyűlölet, annál tehetetlenebbnek érzi magát. Mert a gyűlölt úgy tűnik fel előtte, mint újra meg újra megdőlt hatalom. Ez indulat az arcon barázdákba ássa be magát s mint önkínzó állapot, az életet fölemészt. A gyűlölet legmagasabb fogalma az ördögben testesül meg; aki azon sikertelen és mégis örök haragra vállalkozik, hogy az önmagát örökké megújító életet megsemmisítse. Az

ördögi jellem alapvonásait, a végtelen gyűlölet és saját tehetetlenségének tudalma teszi, a gyűlöletnek örökös újjászületésével szemben; a gúny, pusztító mérge és dűh különbözőféle vegyületeivel. (*Egressy Gábor.*)

»Gyűlölöm az olyan színészeket, akik csak a színházi kisajtóban és a vendéglői asztal mellett nagyok. Ne ordítsanak. Legyenek csendesek és áhítatosak. Sétáljanak sokat és menjenek egyedül, magányosan sétálni. Beszéljenek önmagukkal, hangosan és behatóan. Kérdezzék meg önmagukat, feleljenek önmaguknak és figyeljenek saját szavukra. Ismerjék meg önmagukat. Csipjék magukat fülön minden hazugság alkalmával. Legyenek tárgyilagossak. Nem a látszat világába lépnek a mai nappal, ez a lét világa. Itt nem az állja meg a helyét, aki valamit művelt, hanem az, aki valaki. Gondolják azt, hogy egy rendbe lépnek s alávetik magukat azoknak a benső szabályoknak, amelyeket ugyan nem mond ki senki, de amelyek könnyen felismerhetők a megértők számára. Közös munkánaknak legszebb és legtávolibb célja egy olyan egységes művészi együttes fejlesztése, amely lelkiekben és zenében tökéletes harmóniában áll egymáshoz való viszonyában és a tanulási idő befejezése után mint egy eleven organizmus, mint egy kicsiny, de önmagában lezárt világ kivonul a nagyvilágba és hirdeti a színház igazi művészetét. Ez a művészet közös művészet, ensemble-művészet és csak az együttesben, amelyben mindenki mindenkire és mindenki az ügy érdekében dolgozik, virágzik a színház hervadhatatlan csodája.« (*Reinhardt Miksa.*)

Gyürki Szerén, színésznő, sz. 1876. márc. 17-én, Budapesten. Színpadra lépett 1894. szept. havában, Komjáthy Jánosnál. Azután elhagyta a színészpályát és hivatalnoknő lett.